

Міністерство освіти і науки України

Запорізька державна інженерна академія

(повне найменування вищого навчального закладу)

Будівництва і водних ресурсів

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Міського будівництва та господарства

(повна назва кафедри (предметної циклової комісії))

Автореферат

кваліфікаційної роботи на здобуття

звання магістра

на тему: *Аналіз гармонійного поєднання існуючого*

архітектурного середовища та нової архітектури

Виконав: студент 6 курсу, групи МБГ-14-мз

Напряму підготовки (спеціальності)

8.06010103 – МБГ

Пергун Н.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник професор к. арх. Єгоров Ю.П.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Рибкін О.В.

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Актуальні проблеми. На сьогоднішній день актуальною проблемою в архітектурі є створення цілісності архітектурного середовища, вона тісно пов'язана з проблемами формування цілісності різних масштабних рівнів архітектурного середовища й визначення ролі та вибору типу «входження в архітектурний контекст середовища», що склалось історично, нових будівель і споруд.

Мета та задачі роботи. Метою магістерської роботи є розкриття головних засобів та принципів поєднання нової архітектури та існуючого архітектурного середовища

- наукове обґрунтування різноманітних композиційних засобів і прийомів формування цілісності в архітектурі;
- поєднання сучасного й історично складеного архітектурного середовища, спрямоване до майбутніх вимог у процесі життєдіяльності людини;
- двуєдність архітектури, яка заснована на принципі об'єднання функціональних, практичних і композиційних, естетичних факторів;
- проблеми гармонійного поєднання архітектури з природним оточенням, з соціальним змістом, з традиціями народу;
- проблеми стилістики і пошуку архітектурного сюжету, архітектурної мови і речень.

Об'єкт дослідження – Архітектура.

Предмет дослідження – Основу дослідження склали теоретичні роботи, присвячені проблемам збереження історичного середовища міст та впровадження в нього нових об'єктів архітектури.

Методи дослідження – Аналітичний аналіз

Наукова новизна роботи - Полягає у виявленні проблем забудови та реконструкції архітектурно-історичного середовища міст та розробці наукових рішень даних проблем із застосуванням системного аналізу .

Практичне значення роботи - Результати даної магістерської роботи можуть бути застосовані при розробці нормативної бази в галузі містобудування, а також при вивченні у ВНЗ предмета «Архітектура»

Апробація роботи – за результатами досліджень опубліковано тези доповіді на ХХ науково –технічній конференції. ЗДІА у 2015 році.

Обсяг та структура роботи . Робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, переліку посилань. Основний зміст роботи викладений

на 107 сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі 12 таблиць. Список використаної літератури складається із 50 найменувань.

У першому розділі розглянули загальні поняття архітектурно-історичного середовища та архітектурного стилю.

«Середовище»-ключове поняття кардинальної трансформації методів, результатів і цілей творчої діяльності в проектній культурі. Колись художники, архітектори, ремісники, винахідники, працюючи над своїми полотнами, будівлями, возами і механізмами, вирішували переважно конкретні і приватні завдання світоустрою, знайомі і цікаві особисто їм.

У другому розділі проаналізували та вивчили історичні відомості про архітектурні стилі.

Перш ніж спробувати з'ясувати, що ж відбувається на сучасному етапі розвитку архітектури, варто торкнутися розвитку основних, найбільш відомих стилів минулих століть, адже саме на їх основі, під їх впливом відбувається (або, принаймні, має відбуватися) формування сьогоденного міського пейзажу.

Антична архітектура — виникла в 1 тисячолітті до н.е., відрізнялася точними, чіткими, симетричними формами, найпоширеніші прийоми — ордер і колони.

У третьому розділі розглянули проблематику гармонійного поєднання існуючої та нової архітектури.

Розвиток найбільших міст (активне наростання урбанізації, зростання території міста), підвищення вимог населення до комфортного проживання в місті, ускладнення і збільшення інтенсивності виробничої діяльності, розширили і змінили характер взаємодії історично складеного й нового

містобудівного середовища, призвели до невідповідності, а часом до стильового дисонансу архітектурного вигляду мегаполісів.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Уся історія становлення та розвитку містобудівних організмів доводить, що історичне середовище не може бути повністю стабільним, оскільки його формує діяльність людини. Функціональні зміни соціальних потреб та стереотипів поведінки городян викликають необхідність просторових перетворень. Заперечення змін суперечить прогресу розвитку міста, як живого організму. Відмінна властивість живого організму від

машини міститься насамперед у тому, що живе може розвиватися та рости. Тому потрібно припинити ставитися до міста тільки як до штучного об'єкта, а сприйняти його як складну систему природно-штучного походження. Однак зміна передбачає збереження деяких стабільних, відносно незмінних елементів (каркасу). Інакше можна говорити не про зміну об'єкта в процесі розвитку, а про його знищення або заміну.

Архітектурно-історичне середовище – це не просто сума складових, а цілісний містобудівний організм, де поєднуються в єдину систему *Матерія-Енергія-Простір-Час*. І складові цього організму взаємопов'язані так, що зміна параметрів хоч би одного з них неодмінно викликає не тільки зміну параметрів інших, а й загалом зміну всього утворення. Для усвідомлення історичного середовища як єдиного цілого є необхідним виявлення його образу. Існує два шляхи усвідомлення образу містобудівного утворення, як результату відбиття об'єкту в свідомості людини. Це *чуттєві образи – сприйняття, відчуття, уявлення*. Місто, як ціле, одночасно людиною не сприймається. У людській свідомості створюється уявлення про ціле шляхом підсумовування вражень, отриманих у процесі знайомства з ним. Формується якась ідеальна модель містобудівного утворення, яка допомагає оцінити його як естетичне та як художнє явище. Другий шлях – *абстрактно-логічний – поняття, судження висновки*, розуміння закономірностей побудови планувальної структури та формування у свідомості абстрактно-геометричної схеми містобудівного утворення.

Для збереження індивідуальної своєрідності міста є необхідність у визначенні складових історичного середовища. Слід з'ясувати елементи каркасу, як найбільш стійкого прошарку. Необхідно також діагностувати стан цілісності заповнення каркасу – забудови, визначити, який вплив має та чи інша складова або взаємодія складових на образ конкретного міста. І залежно від цього визначити, що треба зберігати, що переробляти і чим можна пожертвувати для того, щоб оновити середовище, дати йому друге дихання.

Розвиток архітектури знаходиться у тісному зв'язку з характером естетичних ідеалів, утилітарних й художніх потреб суспільства. Архітектура виражає характер епохи. На неї впливають соціальні фактори: характер суспільного устрою, де панує ідеологія. За всіх часів та у всіх народів існували особливі поняття про красу й художню гармонію стилю.

Конструкції багато в чому залежать від технологічних особливостей будівельних матеріалів і змінюються з їхнім розвитком. У класичному періоді давньогрецької архітектури несучі конструкції монументальних будинків зводилися з мармурових блоків. В імператорському періоді давньоримської архітектури монументальні будинки будували з обпаленої цегли в поєднанні з бетоном, що розширило композиційні можливості. У середні століття досягла досконалості техніка обробки каменю, Епоха Відродження знову повернулася до цегли, облицьованій каменем або штукатуркою. Ця традиційна техніка лише в ХХ столітті змінилася індустріальною технікою монолітних і складальних залізобетонних конструкцій.

Таким чином, функціональна й естетична особливості архітектури змінювалися в ході історичного процесу й втілювалися в архітектурних стилях. Весь процес розвитку світової архітектури може бути штучно розділений на замкнуті стилістичні відрізки. Історія показує нам постійний розвиток, що змінює архітектуру в процесі боротьби нового зі старим, зміни загального художнього стилю при національній своєрідності архітектури кожної країни. Однак у кожному періоді були стійкі ознаки, що визначають стиль. Стиль, що відбиває певну епоху, відмирає з нею й не може бути повністю відновлений.

Архітектура йде шляхом пошуку прогресивного стилю, через пізнання особистого творчого джерела, без запозичення концепцій, ідей і форм зовні. Нашій архітектурній свідомості, а вона без сумніву знаходиться

під впливом заказчика, виявилися чужими як стиль високих технологій «хай-тек», так і новий раціоналізм з тенденцією до мінімалізму.

Одна з головних задач сучасної архітектури – будівництво і реставрація багатофункціональних центрів великих міст та збереження архітектурно-історичного середовища.

У сучасній практиці реконструкції історичних міст склалися два підходи – шляхом формування нової планувальної структури і розвитку на основі структури, що склалася історично. При цьому може невиправдано ігноруватись історично сформоване планування міста.

Необхідне сполучення названих підходів – трансформація міського плану у відповідності з новими умовами і потребами розвитку в тих межах, в яких зміни не протирічать сукупності тих структурних ознак, що стало відтворюватися на всіх етапах розвитку історичного міста. Такий підхід до реконструкції можна назвати еволюційним оновленням міського плану.

Основним принципом еволюційного підходу є об'єднання старої та нової планувальних структур, у результаті чого формується єдиний планувальний каркас міста. Він має загальні для всіх елементів міста центри тяготіння, функціональні зв'язки та просторові домінанти. Стара структура не знищується, вона залишається життєздатною і домінує в межах ареалу історичної забудови. Нова структура додає зовсім інші функціонально-просторові характеристики тим територіям, що попадають в сферу її активного впливу.

Важливу роль у формуванні міського каркаса отримують місця перехрещення старої та нової структур міста. Вони стають головними вузлами оновленого плану міста, його найбільш сталим в масі компонентом, де концентрується функціональна та містобудівна активність.

Змінюються самі задачі охорони історико-культурної спадщини. В попередні десятиліття вони зводилися до вибіркової наукової реставрації окремих пам'яток, часто з «розчисткою» оточуючої забудови.

Сьогодні ж стало очевидним, що це неприпустимо. Від збереження окремих пам'яток сучасна архітектурна теорія та практика перейшла до збереження історичного архітектурного середовища в цілому.

Питання збереження та оновлення історичного міського середовища повинні вирішуватись комплексно. Щоб зберегти історичне міське середовище, необхідно зробити його по-справжньому життєздатним. Потрібно не тільки підтримувати його, а й постійно оновлювати. Це єдиний процес, що включає і реставрацію, і ремонт, і благоустрій, і нове будівництво.

Концентрація більшої частини нового будівництва об'єктів загальноміського значення повинна передбачатися за межами центрального історичного ядра міста. Разом з цим ділянки для розміщення таких об'єктів слід обирати достатньо близько від історичного ядра таким чином, щоб ці комплекси активно формували ландшафт центральної частини міста, не порушуючи її композиційної побудови, що склалася історично.